

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ด้านความเข้มงวดทั้งของบิดาและมารดา กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตร การอบรมเลี้ยงดู ด้านการลงโทษทั้งของบิดาและมารดา กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตร และเปรียบเทียบ ความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดู มาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๒ ด้าน ระหว่างบิดาและมารดา

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ จำนวน ๘๗ คน ชาย ๕๑ คน หญิง ๓๖ คน จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และ โรงเรียนสาธิตในนครหลวงกรุงเทพ-ธนบุรี ประเภทละ ๑ โรงเรียน และบิดามารดาของ นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง (บิดาจำนวน ๖๔ คน มารดาจำนวน ๘๕ คน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้มงวดซึ่ง คัดแปลงมาจากแบบสอบถามการยับยั้งการพึ่งตนเองของ มัวร์ส วีระกำแหง และ มาลา วิภูพานนท์ และด้านการลงโทษซึ่งคัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ วินเทอร์บอททอม (Winterbottom) แบบสอบถามนี้แบ่งตามเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมจริง (Actual) และมาตรฐานสังคม (Ideal) ด้านละ ๒๐ คำถาม รวมทั้งสิ้น ๔๐ คำถาม
๒. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของวอลเลซและโคแกน (Wallach and Kogan) ๒ ฉบับ ได้แก่ฉบับที่ ๓ (ความเหมือน) และฉบับที่ ๕ (ความหมายของเส้น)

๓. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและบิดามารดา

วิธีการรวบรวมข้อมูล

๑. นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ๒ ฉบับ พร้อมทั้งแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและบิดามารดาไปทดสอบนักเรียนตามโรงเรียนที่เลือกไว้ โดยแยกทดสอบวันละ ๑ ฉบับ ให้เวลาในการทำแบบทดสอบประมาณ ฉบับละ ๕๕ นาที

๒. แยกกลุ่มตัวอย่างบิดามารดาตามระดับการศึกษาจากแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว และจัดส่งแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูฝากนักเรียนไปยังบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ขึ้นไป ส่วนบิดามารดาที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามโดยได้มีการนัดหมายล่วงหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เปรียบเทียบพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดและการลงโทษของบิดาและมารดา โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

๒. เปรียบเทียบมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดและการลงโทษของบิดาและมารดา โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

๓. เปรียบเทียบพฤติกรรมจริงกับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๒ ด้านของทั้งบิดาและมารดา โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

๔. หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริงกับมาตรฐานสังคม ความเข้มงวดกับการลงโทษทั้งทางด้านบิดาและมารดา

โดยการคำนวณความสัมพันธ์สหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบเพียร์สัน

(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดาทั้งด้านความเข้มงวด และการลงโทษ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบเพียร์สัน

๖. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาต่อบุตรชายและหญิง โดยใช้การทดสอบค่าซี

๗. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูทั้งของบิดาและมารดาโดยใช้ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยตามแบบของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls)

๘. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กชายและเด็กหญิง โดยใช้การทดสอบค่าซี

๙. หาความสัมพันธ์ระหว่าง
- การอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวด
  - การอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษ
  - ระดับการศึกษา
  - ความคิดสร้างสรรค์ของบุตร

โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบเพียร์สัน

๑๐. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของบุตรโดยใช้ทั้งระดับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละด้านและระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวแปรอิสระ

๑๑. หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวในข้อ ๙ กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตร โดยควบคุมตัวแปรอิสระที่เหลืออีก ๒ ตัวให้คงที่ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Partial Correlation Coefficient

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ความสัมพันธ์ภายในของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

๑.๑ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวด (ทั้งของบิดาและมารดา) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .๗๑๗, P < .๐๑$ และ $r = .๗๖๘, P < .๐๑$ ตามลำดับ)

๑.๒ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษ (ทั้งของบิดาและมารดา) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .๖๘๗, P < .๐๑$ และ $r = .๖๒๘, P < .๐๑$ ตามลำดับ)

๑.๓ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดของมารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .๘๐๒, P < .๐๑$) ส่วนพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูของบิดาไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .๑๘๘, P < .๐๕$)

๑.๔ มาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวด (ทั้งของบิดาและมารดา) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .๓๕๑, P < .๐๑$ และ $r = .๒๒๐, P < .๐๕$ ตามลำดับ)

๒. พฤติกรรมจริงและมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดา

๒.๑ มารดาอบรมเลี้ยงดูบุตรเข้มงวดกว่าบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = ๓.๘๕๘, P < .๐๑$)

๒.๒ มารดาอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยใช้การลงโทษมากกว่าบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = ๓.๒๕๕, P < .๐๑$)

๒.๓ มาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดของมารดาสูงกว่าของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = ๒.๕๓๓, P < .๐๕$)

๒.๔ มาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษของมารดาสูงกว่าของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = ๒.๓๘๖, P < .๐๕$)

๒.๕ พฤติกรรมจริงด้านความเข้มงวดของบิดาทำความมาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = -๓.๘๘๑, P < .๐๑$) ส่วนพฤติกรรมจริงด้านการลงโทษของบิดาสูงกว่ามาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = ๘.๕๒๗, P < .๐๑$)

๒.๖ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดของมารดาต่ำกว่าระดับที่เห็นว่าเป็นมาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = -๒.๘๓๖, P < .๐๕$) ส่วนพฤติกรรมจริงด้านการลงโทษของมารดาสูงกว่ามาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = ๘.๘๘๖, P < .๐๑$)

๒.๗ บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ดังนี้คือ

๒.๗.๑ ทั้งบิดาและมารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลาง อบรมเลี้ยงดูบุตร เข้มงวดน้อยกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลางอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านความเข้มงวดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒.๗.๒ ทั้งบิดาและมารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลางลงโทษบุตรน้อยกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลางอบรมเลี้ยงดูบุตรด้านการลงโทษไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒.๘ ทั้งบิดาและมารดาอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษ

๒.๘ การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในด้านความเข้มงวดพฤติกรรมจริง ($r = .๖๑๘, P < .๐๑$) ความเข้มงวดมาตรฐานสังคม ($r = .๖๘๕, P < .๐๑$) การลงโทษพฤติกรรมจริง ($r = .๗๖๒, P < .๐๑$) และการลงโทษมาตรฐานสังคม ($r = .๕๘๕, P < .๐๑$)

๓. เด็กชายและเด็กหญิงมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = .๑๒๘, P < .๐๕$)

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

๔.๑ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวด (ทั้งของบิดาและมารดา) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.๒๗๕, P < .๐๕$ และ $r = -.๒๒๕, P < .๐๕$ ตามลำดับ)

๔.๒ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษของมารดาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.๒๗๒, P < .๐๕$) ส่วนพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษของบิดาไม่พบความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.๐๐๓, P < .๐๕$)

๔.๓ ระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .๔๔๒, P < .๐๑$ และ $r = .๔๕๔, P < .๐๑$ ตามลำดับ)

๔.๔ ระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (การศึกษาทางานบิดา : $r = -.๔๔๒, P < .๐๑$ และ $r = -.๒๕๓, P < .๐๕$ ตามลำดับ; การศึกษาทางานมารดา : $r = -.๓๕๕, P < .๐๑$ และ $r = -.๔๖๘, P < .๐๑$ ตามลำดับ)

๕. กลุ่มตัวอย่างที่บิดาหรือมารดาอบรมเลี้ยงดูแต่ละคนสูงและต่ำ มีความคิดสร้างสรรค์ต่างกันดังนี้

๕.๑ กลุ่มตัวอย่างที่บิดาหรือมารดาเข้มงวดมากมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดาหรือมารดาเข้มงวดน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (การศึกษาทางคานบิคา : $t = ๒.๓๘๑, P < .๐๕$; การศึกษาทางคานมารดา : $t = ๒.๓๓๑, P < .๐๕$)

๕.๒ กลุ่มตัวอย่างที่มารดาอบรมเลี้ยงดูโดยใช้การลงโทษมากมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มารดาอบรมเลี้ยงดูโดยใช้การลงโทษน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = ๒.๖๗๖, P < .๐๑$) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่บิดาอบรมเลี้ยงดูโดยใช้การลงโทษมากและน้อย มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๖. กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีการศึกษาสูงและกลาง มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีการศึกษาสูงและกลาง มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๗. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรเมื่อควบคุมตัวแปรที่เหลือให้คงที่

๗.๑ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูคานความเข้มงวดทั้งของบิดาและมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อคำนึงถึงตัวแปรคานการลงโทษและระดับการศึกษาของบิดามารดาประกอบ

๗.๒ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูคานการลงโทษทั้งของบิดาและมารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อคำนึงถึงตัวแปรคานความเข้มงวดและระดับการศึกษาของบิดามารดาด้วย

๗.๓ ระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดาที่มีความสัมพันธ์ทางบวก
กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_{๑๔.๒๓} = .๓๘๙๑$,
 $P < .๐๑$ และ $r_{๑๔.๒๓} = .๔๑๖๕$, $P < .๐๑$ ตามลำดับ) แม้จะคำนึงถึง
การอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดและการลงโทษ

การอภิปรายผล

๑. การศึกษาทางด้านการอบรมเลี้ยงดู

๑.๑ ความสัมพันธ์ภายในของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ก. กลุ่มตัวอย่างทั้งบิดาและมารดาพบว่า พฤติกรรมจริงในการ
อบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู
ด้านความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าปริมาณความเข้มงวดของบิดามารดา
คล้อยตามระดับที่เห็นว่าเป็นมาตรฐานสังคม

ข. กลุ่มตัวอย่างทั้งบิดาและมารดาพบว่า พฤติกรรมจริงในการ
อบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู
ด้านการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าปริมาณการลงโทษของบิดามารดาคล้อย
ตามระดับที่เห็นว่าเป็นมาตรฐานสังคม

ค. เฉพาะกลุ่มตัวอย่างมารดาพบว่า พฤติกรรมจริงในการ
อบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดู
ด้านการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามารดาที่อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบ
เข้มงวดมากจะลงโทษบุตรมากด้วย ส่วนมารดาที่อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดน้อยก็
จะลงโทษบุตรน้อย สำหรับกลุ่มตัวอย่างบิดาไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

ง. กลุ่มตัวอย่างทั้งบิดาและมารดาพบว่า มาตรฐานสังคมในการ
อบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู
ด้านการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าบิดามารดาที่มองเห็นมาตรฐานสังคม

ในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดสูง จะมองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู
 ด้านการลงโทษสูงด้วย ส่วนบิดามารดาที่มองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู
 ด้านความเข้มงวดต่ำ จะมองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านการ
 ลงโทษต่ำด้วย

การพบความสัมพันธ์ขอ ก. และ ข. ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า
 มาตรฐานสังคมมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการ
 อบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาคล้อยตามมาตรฐานสังคมทั้ง ๒ ด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
 การวิจัยที่ตั้งไว้

ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดู
 ด้านความเข้มงวดและพฤติกรรมจริงในด้านการลงโทษ พบความสัมพันธ์เฉพาะกลุ่ม
 ตัวอย่างมารดา ($r = .606, P < .001$) ซึ่งตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้
 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกื้อกูล ทาสีทวี^๑ ที่พบว่า ความเข้มงวดของบิดา
 มารดามีความสัมพันธ์กับการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มตัวอย่างบิดา
 ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ($r = .044, P < .05$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
 การวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าบิดาที่เข้มงวดอาจใช้วิธีการลงโทษบุตรหรือไม่ก็ได้ การที่
 เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบิดาไม่นิยมใช้การลงโทษ ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบ
 ความแตกต่างระหว่างการลงโทษของบิดาและมารดาในตาราง ๔ ซึ่งพบว่า บิดา
 ลงโทษบุตรน้อยกว่ามารดาอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง
 ความเข้มงวดและการลงโทษของบิดา ถึงแม้ว่าบิดาจะมองเห็นมาตรฐานสังคมใน
 การอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษคล้อยตามมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้าน
 ความเข้มงวดก็ตาม

^๑ เกื้อกูล ทาสีทวี, เรืองเค็ม.

๑.๒ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดู

มารดาอบรมเลี้ยงดูบุตรเข้มงวดกว่าและใช้การลงโทษมากกว่า บิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลนี้อาจเนื่องมาจาก

๑. มารดาเป็นผู้รับหน้าที่การอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นส่วนใหญ่ ดั้งจะเห็นได้จากผลการศึกษาของ ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ และคณะ^๒ ที่พบว่า มารดา เป็นผู้กำหนดระเบียบวินัยในครอบครัวและดูแลควบคุมให้เด็กกระทำตามนั้น กล่าวคือ เมื่อเด็กประพฤติผิดระเบียบวินัยอย่างใดอย่างหนึ่งที่ครอบครัววางไว้ แม่เกือบทุกรายมักเป็นผู้ดำเนินการลงโทษด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง พ่อมีบทบาทในการลงโทษเช่นกัน แต่ก็นับว่ามีส่วนในเรื่องนี้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับแม่ มีแม่อยู่เพียงรายเดียวที่ รายงานว่าตนยกหน้าที่ให้พ่อเป็นผู้ลงโทษดูเวลาทำผิดระเบียบวินัย แต่ครั้งเด็ก ทำผิด พ่อกลับไม่ลงโทษเด็กแต่อย่างใดก็มี

๒. มารดาในกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกครอบครัวได้รับการศึกษาน้อยกว่าบิดา ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มารดายังเชื่อว่าการเข้มงวดกวดขันเป็นวิธีเดียวที่จะได้มีอำนาจเหนือเด็ก

๓. มารดาอาจได้รับทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมบุตร (Authoritarian Control) มาจากมารดาของตนเองอีกทอดหนึ่ง และทัศนคตินี้จะมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนต่อไป

๑.๓ มาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู

มาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษของมารดาสูงกว่าของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามารดา

^๒ ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ และคณะ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

มองเห็นมาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดและการลงโทษบุตรสูงกว่าบิดา ผลทั้งสองข้อนี้ไม่ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการคาดส่วนมากยังมีการศึกษาคอยกว่าบิดา จึงยังคงเชื่อและเห็นความสำคัญของความเข้มงวดและการลงโทษในอันที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุตร และอีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากบุตรยำเกรงบิดามากกว่ามารดาทั้ง ๆ ที่บิดาใช้วิธีการลงโทษบุตรน้อยกว่ามารดา จึงทำให้มารดาต้องขยับมาตรฐานสังคมทั้งในด้านความเข้มงวดและการลงโทษสูงกว่าบิดาขึ้นไป

๑.๔ เปรียบเทียบพฤติกรรมจริงกับมาตรฐานสังคม

การศึกษาพบว่า พฤติกรรมจริงด้านความเข้มงวดทั้งของบิดาและมารดาต่ำกว่าระดับที่เห็นเป็นมาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลข้อนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดน่าจะสูงกว่าระดับที่เห็นว่าเป็นมาตรฐานสังคม การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทั้งบิดาและมารดาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงว่าตนไม่เคยปฏิบัติเท่ามาตรฐานสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่บิดามารดา เห็นว่าความเข้มงวดมิใช่เป็นค่านิยมที่เหมาะสม ฉะนั้น จึงทำให้พฤติกรรมจริงด้านความเข้มงวดของบิดาและมารดา ต่ำกว่าระดับที่เห็นเป็นมาตรฐานสังคม ส่วนพฤติกรรมจริงด้านการลงโทษทั้ง ๒ ของบิดาและมารดาสูงกว่าระดับที่เห็นว่าเป็นมาตรฐานสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าบิดามารดาอาจยังเห็นความจำเป็นของการลงโทษในอันที่ยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุตร ตามคำพังเพยโบราณที่ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" และเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าตนไม่ได้ละเลยในการอบรมสั่งสอนบุตรเพื่อให้เป็นพลเมืองดีสืบไป

๑.๕ เมื่อคิดระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวแปรอิสระ

ก. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

กลุ่มตัวอย่างทั้งบิดาและมารดา พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลาง อบรมเลี้ยงดูบุตรเข้มงวดและใช้การลงโทษน้อยกว่าบิดามารดาที่มี

การศึกษาระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมินตันและคณะ^๓ (Minton et al.) และ กฤตยา กฤษฏาวุฒิ^๔ ที่พบว่าบิดามารดา ที่มีการศึกษาสูง เข้มงวดและลงโทษบุตรน้อยกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลาง สนใจที่จะรับรู้ ทำความเข้าใจ และติดตามความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ เกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านการอบรมเลี้ยงดู เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการอบรมเลี้ยงดูของตนมากกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ ส่วนผลการศึกษาที่พบว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและปานกลาง อบรมเลี้ยงดูบุตรด้านความเข้มงวดและการลงโทษไม่แตกต่างกันนั้น จึงอาจเป็นเพราะการศึกษาระดับสูงและระดับปานกลาง ช่วยให้บุคคลสามารถที่จะรับรู้และทำความเข้าใจค่านิยมใหม่ ๆ ได้ไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก

นอกจากนี้ ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดา กับการอบรมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษ ยังพบข้อสนับสนุนด้วยว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาสูง จะใช้การอบรมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษน้อย ส่วนบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ จะใช้การอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดและการลงโทษสูง

๑.๖ ความแตกต่างระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาครอบครัวชาย และบุตรหญิง

ผลการวิจัยนี้ไม่พบความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๒ ด้าน

^๓Minton, Kagan, and Levine, loc.cit.

^๔กฤตยา กฤษฏาวุฒิ, เรื่องเดิม.

ระหว่างบิคารมารคาของบุตรชายและหญิง ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤตยา กฤษฏาวิฑู^๕ ที่พบว่าไม่มีความแตกต่างในสังคมประเภททั้ง ๑๐ คำน ระหว่างบิคารมารคาของบุตรชายและหญิง ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันบิคารมารคาให้ความสำคัญแก่บุตรชายและหญิงเท่าเทียมกัน ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากบทบาทความคาดหวังของสังคมที่มีต่อชายและหญิงในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ สังคมยอมรับบทบาทและฐานะของหญิงให้ทัดเทียมกับชายมากขึ้น

๑.๘ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดา

แม้จะพบความแตกต่างระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดา ดังกล่าวในข้อ ๑.๒ และ ๑.๓ ก็ตาม แต่จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดา ได้พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดาและมารดาทั้งในด้านความเข้มงวดและการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลข้อนี้สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามความคาดหวังของผู้วิจัยที่คิดว่า ในครอบครัวใดก็ตามที่บิดาใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดหรือลงโทษสูง มารดาก็น่าจะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและลงโทษสูงด้วย ส่วนครอบครัวที่บิดาใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดหรือลงโทษน้อย มารดาก็จะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและลงโทษน้อยด้วย ทั้งนี้เป็นไปเพื่อรักษาสัมพันธภาพในครอบครัวให้ราบรื่น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบความสัมพันธ์ทางด้านมาตรฐานสังคมของบิคารมารคาอีกด้วย กล่าวคือ ในครอบครัวที่บิดามองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวดสูง มารดาก็จะมองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดู

^๕ กฤตยา กฤษฏาวิฑู, เรื่องเดิม.

ค่านั่นสูงด้วย หรือถ้าบิคาบองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวด หรือการลงโทษค่า มารคาก็จะมองเห็นมาตรฐานสังคมในการอบรมเลี้ยงดูค่านนั้นค่าด้วย ซึ่งผลข้อนี้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้

๒. การศึกษาค่านความคิดสร้างสรรค์

ในการเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของบิคาบารคาตบุตรชายและหญิง พบว่า บิคาบารคาตอบรมเลี้ยงดูบุตรชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ทั้งค่านความเข้มงวดและการลงโทษ ดังกล่าวไว้ในข้อ ๑.๖ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ฉะนั้น ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กชายและเด็กหญิงที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการยืนยันให้เห็นว่า เพศโดยตัวของมันเองแล้วมิได้ทำให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ต่างกัน ตรงตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไสว เลี่ยมแก้ว^๖ โชติ เพชรชัน^๗ และ เขาวนา ยุทธสุริยพันธุ์^๘ ที่พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์

๓.๑ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวดทั้งของบิคาและมารคา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดสูงไม่ว่าจากบิคาหรือมารคาจะมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดต่ำ จะมีความคิดสร้างสรรค์สูง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษา

^๖ ไสว เลี่ยมแก้ว, เรื่องเกม.

^๗ โชติ เพชรชัน, เรื่องเกม.

^๘ เขาวนา ยุทธสุริยพันธุ์, เรื่องเกม.

ของ นีโกลส์ (Nichols) พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของบุตรกับความคิดสร้างสรรค์ ผลการศึกษาของ เกตเซลส์ และแจคสัน^{๑๐} (Getzels and Jackson) พบว่าบิกามารคาของเด็กที่มีสติปัญญาสูง แต่คิดไม่สร้างสรรค์ ควบคุมบุตรในค่านะเบียบวินัยเข้มงวดกว่าบิกามารคาเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง แต่มีสติปัญญาไม่สูงนัก

อนึ่ง ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของบุตรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวดสูงและต่ำ ก็ได้พบสอดคล้องกันว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดสูงไม่ว่าจากบิดาหรือมารดาจะมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวดทั้งของบิดาและมารดากับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรแบบควบคุมตัวแปรค่านการลงโทษและระดับการศึกษาให้คงที่ (r_{๑๒.๓๔}) กลับปรากฏว่าพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวดทั้งของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวดไม่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุตร แม้จะพบความสัมพันธ์แบบเส้นตรงระหว่างพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูค่านความเข้มงวดกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรก็ตาม ทั้งนี้เพราะการหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมตัวแปรอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรค่านระดับการศึกษาของบิกามารคา ฉะนั้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันจึงไม่เป็นความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง และถือได้ว่าเป็น Artifact

ฉะนั้นผลการวิจัยต่าง ๆ ที่พบความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการวางระเบียบ

^๙Nichols, loc.cit.

^{๑๐}Baumrind, loc.cit.

ควบคุมพฤติกรรมของบุตรกับความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งข้อสรุปของ
 ศรีปริญญา งามโกมุท^{๑๑} ที่รวบรวมจากผลการศึกษาของศาสตราจารย์ เอเวอเรท ฮี
 เฮเกน (Everett E. Hagen) แห่งเมสซาชูเซตส์ อินสทิทิว ออฟ เทคโนโลยี
 (Massachusetts Institute of Technology) ที่ว่า การวางกฎเกณฑ์กำหนด
 ขอบเขตการกระทำของบุตรไว้ตายตัว ซึ่งเป็นบุคลิกภาพของบิดามารดาส่วนมากในสังคม
 ที่อยู่ในกรอบของธรรมเนียม (Traditional Society) เป็นการทำลายความคิด
 สร้างสรรค์ของเด็กนั้น จึงยังมีน้ำหนักไม่พอเพียง ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาต่าง ๆ กระทำ
 โดยมิได้ควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องให้คงที่

๓.๒ พฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษของมารดาที่มีความ
 สัมพันธ์ทางลบกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นไปตามสมมติฐาน
 การวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มารดาใช้การลงโทษมากมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ
 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มารดาใช้การลงโทษน้อยมีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งผลการเปรียบเทียบ
 ความคิดสร้างสรรค์ของบุตรที่มารดาใช้การลงโทษมากและน้อยก็ได้ผลสอดคล้องกัน กล่าวคือ
 กลุ่มตัวอย่างที่มารดาใช้การลงโทษมากมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มารดาใช้
 การลงโทษน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการ
 ลงโทษของบิดาไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งไม่ตรง
 ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของบุตรที่บิดาใช้
 การลงโทษมากและน้อยก็ได้ผลสอดคล้องกับผลการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว กล่าวคือ
 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดาใช้การลงโทษมากและน้อย มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

^{๑๑} ศรีปริญญา งามโกมุท, "ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ
 การพัฒนาเศรษฐกิจในแนวความคิดของเฮเกน", ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนา
 ประเทศ (พิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขเพิ่มเติม; พระนคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
 ๒๕๑๕), หน้า ๓๔๘.

แต่อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษ ทั้งของบิดาและมารดากับความคิดสร้างสรรค์ของบุตร แบบควบคุมตัวแปรทางด้านความเข้มงวดและระดับการศึกษาในครั้งที่ (๒๓.๒๔) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษทั้งของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การลงโทษทั้งของบิดาและมารดาไม่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุตร แม้จะพบความสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างพฤติกรรมจริงในการอบรมเลี้ยงดูด้านการลงโทษกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลทางหนึ่งเกี่ยวกับที่อธิบายในข้อ ๓.๑ ที่ว่า การศึกษาความสัมพันธ์แบบเพียร์สันที่ศึกษานั้น ไม่ได้ควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ฉะนั้นความเชื่อที่ว่า การลงโทษของบิดามารดาก่อให้เกิดความหวาดกลัว และทำให้เด็กไม่กล้าคิดอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องที่ยังไม่สามารถยืนยันได้จากผลการศึกษา

๔. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดากับความคิดสร้างสรรค์ของบุตร

ระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง บุตรจะมีความคิดสร้างสรรค์สูง ส่วนบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ บุตรจะมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของโอเดน^{๑๒} (Oden) แมคคินนอน^{๑๓} (Mackinnon) และเชฟเฟอร์และอนัสตาซี^{๑๔} (Schaefer and Anastasi) ที่พบว่าเด็กอเมริกันที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าบิดามารดาของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

อนึ่ง ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของบุตรที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง กลาง ๆ ต่ำ ก็ได้ผลสอดคล้องกันว่า บุตรที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและกลาง

^{๑๒}Freeman, Butcher, and Christie, loc.cit.

^{๑๓}Ibid.

^{๑๔}Ibid.

มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าบุตรที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบุตรที่บิดามารดามีการศึกษาสูงและกลาง มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรแบบควบคุมตัวแปรทางด้านกรอบมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษที่ใด ๆ ยังพบด้วยว่า ระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาเมื่อผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุตร แม้จะควบคุมตัวแปรทางด้านกรอบมเลี้ยงดูทั้งด้านความเข้มงวดและการลงโทษก็ตาม การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงมักส่งเสริมให้บุตรมีความอยากรู้อยากเห็น และสามารถตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ นอกจากนี้บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงยังอยู่ในฐานะที่สามารถในด้านการจัดหาสิ่งเร้ามากระตุ้นให้เด็กมีกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เป็นการเร้าความอยากรู้อยากเห็น และความสามารถทางด้านสร้างสรรค์ของบุตรอีกด้วย

ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูด้านความเข้มงวด การลงโทษ ระดับการศึกษา กับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรดังกล่าวมาทั้งหมด จึงอาจสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งต่อพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ขอเสนอแนะ

เกี่ยวกับผู้บริหาร

รัฐควรจะหาทางส่งเสริมให้ประชาชนในชาติมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบังคับให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะจากผลการศึกษา แสดงให้เห็นแล้วว่าระดับการศึกษาทั้งของบิดาและมารดาเมื่อผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของบุตร นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงสามารถที่จะพิจารณาปรับค่านิยมใหม่ ๆ ได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ

เกี่ยวกับการวิจัย

๑. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องแน่นอนอย่างแท้จริง ควรทำการควบคุมตัวแปรที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแปร ซึ่งอาจทำได้โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่างหรือการใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Partial Correlation Coefficient

๒. ในการศึกษาครั้งต่อไป น่าจะพิจารณาศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ทางด้านการอบรมเลี้ยงดู และตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดู อันได้แก่สภาพการเรียนการสอน บุคลิกภาพ ระดับสติปัญญาของบุตรไปด้วยพร้อมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากัน

๓. การศึกษาที่น่าสนใจที่ยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษามาก่อนได้แก่ การศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความสามารถในทางผลิต (Productivity) การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยกับเด็กชาติอื่น ๆ และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ของบุตรในระดับต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ทราบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์มากที่สุดในระยะใด

๔. น่าจะมีการสำรวจทัศนคติของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ที่มีต่อเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์

๕. ในการศึกษาตัวแปรทางด้าน การอบรมเลี้ยงดู นอกจากจะใช้แบบสอบถามหรือใช้การสัมภาษณ์บิดามารดาแล้ว น่าจะทดลองใช้แบบวัดการรับรู้ของเด็กในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาประกอบไปด้วย เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลที่ได้รับจากบิดามารดา และเป็นการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามไปด้วยในตัว

๖. การดัดแปลงแบบสอบถามจากต่างประเทศ บางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับสังคมไทย ทางที่ผู้วิจัยควรสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยใช้เกณฑ์ (Norm) ของสังคมไทย จะเชื่อถือได้มากกว่า